

AZADI

û Sosyallizm

Yıl: 3

MAYIS

Sayı 2024-08

ISSN: 2757-8194

Fiyatı 5 TL (KDV Dahil)

Li Dijî Qeyûm û Dagirkeriyê ye

BERXWEDAN

Hesabên Şaş Ji Wanê Vegeriyan

Serhed Herekol

Dewleta burjuvaziya Tirk a mêtînger, ji talîya sala 2023an û şûnve, ji bo ji xwe re rêya dagirkirina Başûrê Kurdistanê veke û derfetên nû yên dagirkeriyê ava bike xebatên dîplomafîk û leşkerî kûr û zêde kir. Di forûma Antalya ya Dîplomasiyê de û di hevdiîtinên di meha Adarê de, di encamên zextan de li ser navê xwe hin destkeftiyên ve xebatê jî dîtin. Hêza sereke ya di destê dewleta dagirker de ya ku pê li ser dewleta Iraqê zext dikir; pîrsgirêka avê bû. Bi vê re rojeva "Rêya Pêşketinê" jî ji xwe re wek derfetekê dît. Xwest ku van mijaran dane pêş hikûmeta Iraqê û di pilana xwe ya tasfîyê kirina PKKê de alîkarî bistîne. Bêgûman di vê pilansaziye de şîrikê Dewleta faşîst a mêtînger, PDK a mala Barzanî bi xwe bû.

PDK, ji sala 2018 heta niha bi rengekî eşkere hevkarîya dewleta dagirker dike. Di êrîşên li ser gerîla de; cilê leşkerên Tirk li pêşmergên xwe dike û wan dişîne ser gerîla, di bin ala Kurdistanê de artêşa dagirker diparêze, jê re rê vedike û bi her awayê erîşe li ser lojîstîk û cebîlxneya gerîla dike. Kemînan li ser rêya gerîla datîne, gerîla şehîd dixê an jî hêşîr digre û "difroşe" dewleta Tirk a faşîst. Heman PDKê, li hemberî YNK ya ku li ser xeta wî nemeşîya û xeta welatparêziyê da pêş xwe jî şerekê siyasî da destpêkirin. Makezagona Iraqê û peymana di nav hêzên Kurd de bin pê kir û ji bo serokomariya Iraqê namzetê xwe derxist. PDK ya ku bi her awayê vîna xwe teslîmê dewleta Tirk a dagirker kir, ji ber newêrektîya xwe, nekarî eşkere li hemberê gerîla şer bide destpêkirin. Ji ber vê yeke di destpêka pêvajoyê de xwest bi îqna kirina YNKê, li ser navê hikûmeta Başûr tevî şer bibe. Di wê dema ku Lahur Telebanî serokê YNKê bû, PDKê di vê mijarê de bersivên erênî jî girtin. Lê piştî xeta îxanetkar ya Lahur Telebanî eşkere bû û ji YNKê hat avêtin, YNK bi pêşengiya Bafîl Telebanî xeta welatparêziyê de meşîya û plansaziya PDKê vala derxist. PDKê her çiqasî hewil dabe jî nekarî YNKê îqna bike. Bi îtifaqên ku berî alîgirê Saddam bûn re xwest YNKê ji hêzê bêxe. Lê di vê mijarê de jî li ser neket. Piştî ku bîencambûna vê siyasîyê jî hat dîtin, ji xwediyan xwe re pêşniyar kir; "em bi ala Iraqê şer bikin." Dewleta Tirk a dagirker, bi salan e, ji perçebûna Iraqê sûd wedigre û di hindurê Iraqê de bi hêsanî diherike. Di serî de PDK, Eniya Tirkmenên Iraqê (hêzên sereke yên Tirkmen bi giştî) û hêzên sinnî ên ku alîgirên Saddam bûn,

di nav Iraqê de îtifaqên dewleta mêtînger a Tirk in. Serekê faşîst Erdoxan, bi alîkariya van, bi gefa avê û rişweta "rêya pêşketinê" xwest hikûmeta Iraqê jî ji tesfîyekirina PKKê re îqna bike.

Ev pilansazî, di hevdiîtinên Adarê de hin encamên girîng derxistin holê; li ser asta Tirkîye-Iraqê û PDKê îtiqa şer hat avakirin. Bêgûman li hevkarîna di bin navê "herêma tampon" de, erê kirina dagirkeriya dewleta Tirk a mêtînger bû. Di vir de pîrsa "Iraqê ji bo çi vê tiştê bipejirîne?" derdiket pêş me. Dema em dibêjin Hikûmeta Iraqê ango Îran vê projeyê çima dipejirîne, pêwîste em berfirehtir li herêmê jî binêrin. Li milekê rewşa li Belûcîstanê, li milekê rewşa Azerbaycan-Ermenîstanê, li milekê jî şerê Gazze-Îsraîl ku gihast Îranê... Di vir de çend tiştên sereke hene ku hêzên herêmê û yên emperyalîst hemû li hev dikirin; 1) Di çiyayên azad de ku hêlîna berxwedaniya gelê Kurd e, şîkîndina PKKê. Dixwestin bi vê çarenûsa şoreşa Rojava jî di-

yar bikin. Ji ber ku wê xeta berxwedêr bandora xwe li ser şoreşê wînda bike û xeta îxanetkar ya hevkar hem ji derve hem jî ji hindur bikaribe êrîş bike. Di vir de hem Emerîka hem jî Rusya ji aliyê xwe ve li pişt vê plansaziyê bûn. Ya 2) Parvekirina dewlemendiyên Qadên Parastina Medya yê ku ji petrolê heta madenên cuda, ji av- kehrebê heta erdên çandiniyê berfireh dibe. Li ser vê beşa plansaziye Îran-Tirkîye-Iraqê û PDK li hev dikin. Ji ber ku cihê Haşdî Şeabî tê de hebe Îran jî li wir e, ji xwe hikûmeta Iraqê bi xwe jî girêdayê Îranê ye. 3) Avakirina rêya bazirganiyê ku ev hem gor berjewendiyê dewletên Ewropa û hem gor berjewendiyê Îranê ye jî, hemû alî li ser li hev dikin. Îran, hem ji bo Rojava hem jî ji bo rewşa navxweyî û Rojhilatê Kurdistanê dixwaze metirsîya PKKê jî holê rabe, kevana Şîa hîn bi ewletir bibe. Lê belê ew jî, Iraqê jî dizane ku dewleta Tirk wê herêmê dagir bike û wê ber bi "mîsaqî Millî" ve gav bavêje. Bi vê re jî wê li ser Îranê dorpeçek çêbe. Di peymanê de behsa "yekîtiya Iraqê" jî dihat kirin. Ji xwe ev tedbîreke, lê ne bes e. Di qadê de jî pêdivî pê heye ku berjewendiyên Îran-Iraqê

bên misoger kirin. Ji ber vê yekê Haşdî Şeabî jî di nav plasaziyan de bû.

Li hemberê vê rewşê, di enîya şoreşê û demokrasîyê de bangewaziyên yekîtiyê bilind dibûn. 8ê Adarê û Newroz bi coşekê mezin dihat pîrozkirin. Li Bakûrê Kurdistanê û Tirkîyê tevîbûnên girseyî ku di 8 salên dawî de dighaştin asta herî jor dihatin dîtin. Gerîla li Qadên Parastina Medyayê, derbên giran li artêşa dagirker xistin. Rêxmê teknîka xwe ya xurt jî artêşa dagirker wendahiyên pir mezin da. Berxwedana gerîla bi Operasyonên Şoreşgerî yên encamgir tacdar bû. Li ser vê jî hat eşkere kirin ku çekên parastina hewayî ketiye destê gerîla de û di hindurê salekê de 15 Sîha hatine xistin. Vê hem ji aliyê moralê de hêz da gel, hem jî ji aliyê leşkerî ve hêviyên dijmin ên ku bi teknîkê şer biser bêxe şand. Pêvajoya ku bi berxwedana pêşengî ya 8 salin ast bi ast dihat bilind kirin, di nav gel de belav bû. Her çî qasî di nav pêvajoyê de aliyên teslîmkar, tesfîyekar derketibin jî, bi pêşengiya PKK û MLKP hem li Bakûrê Kurdistanê hem jî li metropolên Tirkîyê berxwedanên gel, karker, jin û ciwanan berdewam kirin. Berxwedana gerîla hêz û moral da gel û şoreşgeran. Dema hîlbijartinên xweçihî çêbûn rewşeke wisa hebû. Ev hêz û moral di berxwedana Wanê de gihast asta herî jor û encamgir. Berxwedana Wanê hesabên şaş ên di serîda faşîzma burjuvaziya Tirk, dewletên mêtînger ji Bexdayê vegerand. Rejîma serektiya faşîst ku hemû alî li ser tinekirina Kurdan anîbû rex hev û plansaziya xwe li ser êrîşekê bi giştî çêkiribû, li Wanê ket nav avheriyê de. Berxwedana gel û gerîla hişt ku her alî hesabên xwe ji nû ve çêke. Ji xwe piştî vê, Erdoxan ji Bexdayê dest vala vegerîya. Bexda yê ku beriya mehekê PKK wek rêxistînek qedexê îlan dikir, paş de gav avêt. Ji beriya wê jî artêşa dagirker a ku plansaziya xwe li ser êrîşekê bi giştî çêkiribû, paş de gav avêt û êrîşa xwe bi Metîna sînor dar kir. Lê dîsa jî dixwaze bi şer, vîna gelê Kurd bişkîne.

Berxwedana bi pêşengtiya gelê Wanê ya ku li kolanan agirê şoreşê geş kir û berxwedana gerîla ku li çiyayên Kurdistanê tola zilma salan hiltîne, carek din pêş me kir ku yekane rêya rizgarîyê di şoreşê de ye. Gelê şoreşger, jin, karker û ciwan dikarin li kolanan rêya rizgarîyê ji xwe re ava bikin. Em bi xeta têkoşîna rewşa dikarin Şoreşa Yekbûyî amade bikin, Kurdistanê Azad û Sosyalîst ava bikin. Bijî barxwedan. Dîsa dîsa serhildan...

Berxwedana bi pêşengtiya gelê Wanê ya ku li kolanan agirê şoreşê geş kir û berxwedana gerîla ku li çiyayên Kurdistanê tola zilma salan hiltîne, carek din pêş me kir ku yekane rêya rizgarîyê di şoreşê de ye. Gelê şoreşger, jin, karker û ciwan dikarin li kolanan rêya rizgarîyê ji xwe re ava bikin. Em bi xeta têkoşîna rewşa dikarin Şoreşa Yekbûyî amade bikin, Kurdistanê Azad û Sosyalîst ava bikin. Bijî barxwedan. Dîsa dîsa serhildan...

Aylîk Sosyalist Haber Yorum Gazetesi: Yekîti Azadî û Sosyalizm

Varyos Gazete Dergi adına Yazı İşleri Müdürü: Tülin Gür

Yönetim Yeri: Aksaray Mah. Müezzîn Sok. İlhan Apt. No: 12/1 D:7 Fatih/İSTANBUL Tel: (0212) 529 15 94 • Faks: (0212) 529 06 75

Ceylan Matbaa Maltepe Mah. Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi B Blok No: 318 Topkapı / İstanbul • Tel/Faks: 0212 613 10 79

Yayın Türü: Yaygın Süreli • Baskı Tarihi: Mayıs 2024

Ölümüyle Binlerce Kürdü Uyandıran Ulusal Kahraman: Leyla Qasim

Deniz Tepeli

Kürt özgürlük mücadelesinin kahramanlarından, direnişçi Kürt kadın öncü ve sembollelerinden biri olarak adını tarihe yazdıran Başur Kürdistan'lı Leyla Qasim, 1974 yılında sömürgecilerce idam edilerek ölümsüzleştğinde henüz 22 yaşındaydı. O dönemde Başur Kürdistan'da koyu bir sömürgecilik, feodalizm ve erkek egemenliği hakimdir. Irak devletinin tüm sömürgeci politikaları da hem en çok kadınları ezer hem de ezilen ulus erkekleri arasında da erkek egemenliğini derinleştirip yaygınlaştırarak kadını vurur. Aile-aşiret içine hapsedilen kadına dönük cina-yet, mal gibi alıp satma başta olmak üzere her türlü şiddet ve sömür söz konusudur.

Öte yandan, tüm dünyada, özelde de Ekim Devrimi ile hızla gelişen ve yayılan kadın özgürlük mücadelesi Ortadoğu kadınlarını sarar. Ezilenin ezileni olan kadınlar da tüm bu süreçlere coşkun, kitlesel ve örgütlü biçimde katılırlar; ki bu da mevcut tüm erkek egemen politikaları, geleneksel cinsiyetçi rolleri sorgulatır ve altüst eder. Bunu en çarpıcı olarak gösteren de, adeta kadınlara yasaklı olan silahlı mücadelelerde, politik askeri örgütlerde kadınların, tüm erkek egemenlikli engelleri yıkarak kitlesel ve başarılı bir şekilde yer almalarıdır; binlerce yıl sonra tüm dünyada kadınların cins olarak silahlarla, öz savunma araçları ve örgütleriyle kavuşmalarıdır. Ve artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktır... Kürdistan'da da bu değişimler yaşanmaktadır. Mesela Mahabad Kürt Cumhuriyeti'nin silahlı mücadeleyle kurulması, burada Kürt kadınlarının tarihte ikinci örgütü olan Yekiti Afretani Jinen Kürdistan'ı (Kürdistan Kadınlar Birliği) kurmaları, yanısıra Başur Kürdistan'da ulusal özgürlük mücadelesi ve silahlı isyanların dinamizmi ve hepsinde sosyalizmin etkisinin olması, 1968'de katledilen tabur komutanlığına kadar yükselmiş, büyük askeri yetenekleri, kişiliği ve cesaretiyle halk arasında efsaneleşmiş ilk kadın peşmerge olan Margaret'in çağdaşı olmak gibi bir dizi cinsel, ulusal, sınıfsal mücadele ve devrimler, tüm 20. yüzyılı ve tüm dünyayı sarstığı-sardığı gibi Leyla Qasim'in de bilincini sarmış, onun öncüleştirmesinin zemini olmuştur.

Leyla Qasim, 1952 yılında Kerkük'ün Xaneqin kentinde doğmuştur. Sömürgeci Irak devletinin Kürtlere dönük katliam, inkar, asimilasyon saldırılarının ve buna karşı ulusal silahlı direniş ve isyanların ülkeyi kuşattığı bir dönemde geçer çocukluk ve ilk gençliği. Baas rejiminin, 1968 yılında Kerkük'teki demografik yapıyı değiştirme, Arabizasyon saldırıları sonucu ailesiyle birlikte Bağdat'a göç etmek zorunda bırakılır. Leyla Qasim, ulusal özgürlüğün örgütlü ve silahlı bir mücadele ile kazanılacağına bilinciyle 1970'de IKDP'ye, peşmergeye katılır. 1971 yılında Bağdat Üniversitesi sosyoloji bölümünde okur. 1972'de Yekitiya Xwendekaren Kürdistan (Kürdistan Öğrenciler Birliği) üyesi olarak gençlik mücadelesinde de aktif olarak yer alır. Ki, tüm bu mücadele alanlarında ve örgüt-

lerde kadınların sayısının oldukça az olduğunu hatırlatmak gerekir; bu, Leyla Qasim'in öncü mücadeleciliğinin ve bilinç düzeyinin, savaşıncılığının göstergelerindendir.

Baas rejimi 1974 yılına gelindiğinde topyekün bir soykırım, asimilasyon hareketi başlatır. Katliamda, Kürt şehirleri Qeladize ve Halepçe'yi bombalar. Bunlara karşı isyan ve eylemler örgütlenir. Leyla Qasim da Kürtlerin sesini dünyaya duyurmak için dört yoldaşıyla birlikte bir uçak kaçırma eylemi örgütler. Ancak eylem başarıya ulaşamaz. Ardından, 24 Nisan 1974'de Baas'ın istihbarat güçlerince Leyla Qasim ve dört yoldaşı gözaltına alınıp tutuklanarak Ebu Gureyb hapishanesine götürülürler. Leyla Qasim, bir sinema salonuna bomba koymak ve Saddam Hüseyin'in Mısır'dan dönüşünde havaalanında eylem yapmayı planlamak gerekçesiyle 20 gün boyunca en vahşi işkencelere tabi tutulur. Tüm bu vahşetle onun iradesini kırmak, teslim almak isteyen sömürgecilere zerre taviz vermez. Onurlu direnişini işkencede ve mahkemede sonuna dek sürdürür. İşgalciler Leyla Qasim'i işkence edilmiş haliyle televizyona çıkararak Kürt halkında da korku ve dehşet hisleri yaratarak irade kurmayı hedefler. Ancak, halkın onda gördüğü tek şey fedai bir direniş, özgür Kürdistan uğruna adanmış bir devrimci kadın iradesi, boyun eğmez bir inanç, sonsuz bir cüretir. Sömürgecilerin bu hamlesini de boşa düşürüp tersine çevirir Leyla Qasim.

Leyla Qasim'in eylemi, politik bilinci, savaşıncılığı ve direnişçiliği öyle büyüktür ki, onunla işgalcilerin en üst yetkilileri muhattap olurlar Irak cumhurbaşkanı Ahmet Hasan Bekir de bizzat Leyla Qasim'a, "özür dile, pişman olduğunu söyle seni affedelim" diyerek onursuzluk teklifinde bulunur. Leyla Qasim, "Ben ancak kendi halkımdan özür dilerim. Onlardan özür diliyorum ki mücadelemi yeterince yerine getiremedim. Halkımdan özür diliyorum ki başarılı olamadım" diyerek irade savaşında düşmana birkez daha yenilgi yaşatır.

Leyla Qasim işgalcilerin mahkemesini tanımaz, onların idam kararlarına meydan okur; "Beni öldürün fakat şu gerçeği de bilin ki benim öldürülmemle binlerce Kürt uyanacak. Ben Kürdistan'ın özgürlüğü yolunda canımı feda ettiğimden dolayı sevinç ve gurur duymaktayım"

der. Her sözü, her davranışı duru, keskin bir bilinç ve iradedir. İdamı öncesi annesiyle yaptığı kısa görüşmede de varlığının, duruşunun bilincini yansıtır; "Anne, bizim ölümümüzle binlerce Kürt insanı uyanacak. Özgürlük bayrağımız dalgalanacak. Ben öldüğümde üzülmeyin. Sağ örgülerimden bayrak yapsınlar" der.

İşkenceyle paramparça edilmiş vücudunun, oyulmuş gözlerinin ve bedeninin tüm acılarına aldırmaksızın büyük bir irade ile başı dimdik olarak Kürt ulusal marşı Ey Raqip'i söyleyerek darağacına yürür. Cellatlara fırsat vermeyip kendi ayağıyla idam sehpasını devirerek ölümsüzleşir. Cansız bedeni de televizyonda yayınlanan Leyla Qasim, işgalci faşist Irak devletinin idam ettiği ilk Kürt kadındır. 12 Mayıs 1974'te katledilen Leyla Qasim ve yoldaşları Neriman Fuad, Hesen Heme Reşid, Azad Sileman ve Cewad Hemewend'in mezarları Necef'tedir.

Bir direniş manifestosu yazan/olan Leyla Qasim tüm Kürdistan'da ulusal kahraman olarak kabul edilir. Leyla Qasim sadece onurlu bir direnişin sembolü değildir; bu direnişi de besleyen büyük bir bilincin, yurtseverliğin, bilinç-eylem bütünselliğinin de sembolüdür. Mücadelesi sadece ülke özgürlüğünü değil, cins özgürlüğünü de içerir. Leyla Qasim, ilk kadın peşmerge olan Margaret örneğinde açıkça görüldüğü gibi IKDP'nin kadını özellikle de askeri alanda tasfiye etme, eve gönderme, Kürt kadın yurtseverliğini ulusun neslini sürdüren ana ve mücadelenin destekçisi, erkeğin gölgesi olarak geleneksel egemen çıkarlar doğrultusunda tanımlayıp kadının ketlendiği bir koşul ve örgüt içinde, tüm bunlara karşı kararlıca, bilinçle mücadele edip politikada savaşıncılıkta, canfeda direnişçilikte yeni bir düzey yaratarak kendine, dolayısıyla kadınlara bir yer açmıştır. Erkeklerle özdeşleştirilen 'ulus ve kahramanlık' kavramlarına karşın, ulusal kahraman olarak kadın aklını, iradesini de tüm Kürdistan'a ve düşmana kabul ettirmiştir.

Ön gördüğü gibi ölümüyle binlerce Kürt uyanmış, özgürlük mücadelemiz dalga dalga tüm Kürdistan'a yayılmış, Rojava'da devrime ulaşmıştır. Saçları, Rojhilat Kürdistan'da Jina Mahsa Amini'nin katledilmesiyle başlayıp dünyanın dört yanına yayılan "Jin Jiyan, Azadi" sloganıyla birlikte kadın isyanımızın sembolü olan saçlardan yapılan bayraklarda dalgalanıyor. Ve yine öngördüğü gibi, özgür Kürdistan bayrağı da tüm ülkede dalgalanacak mutlaka; bu görev ve sorumluluk en çok da biz sosyalist yurtsever kadınlarındır. Bunu Leyla Qasim ve nice kadının öncü nitelikli duruşu, nica kadının ve hareketlerinin isyanı, bedelleri, deneyimleri, acısı, direnişlerinden damıtarak oluşturduğumuz ve tarihsel bir aşamayı işaretleyen kadın devrimi programımızla, "21. yüzyıl kadın devrimi yüzyılı olacaktır" tespitimizin ete kemiğe büründüğü, inşacılarından olduğumuz Rojava Devrimi'nin deneyim ve birikimiyle, büyüyüp gelişmekte olan sosyalist yurtsever mücadelemizle, kadın irademizle ve en başta da, bu uğurda ölümsüzleşen Leyla Qasim ve şehitlerimizden aldığımız güçle, bizler gerçek kılacağız.

Wan Serhildanının Yolundan İleri

Meşa Azadîyê'den başlayarak, 8 Mart, Newroz ve yerel seçimler duraklarından geçen ve 1 Mayıs'ta doruğa varan ezilenlerin baharını geride bıraktık. Kavga yeni duraklardan sınana sınana, yeni eşikleri aşındıra aşındıra büyüyor, mücadele yeni verilerin eşliğinde sürüyor.

Geride bıraktığımız en önemli dönemeç, kuşkusuz hem Bakur'da hem Türkiye'de son derece önemli politik sonuçlar doğuran ve ardında çok önemli analiz dayanakları da bırakan 31 Mart yerel seçimleri oldu. Seçimlere tam anlamıyla damgasını vuran ise, sömürgeci rejimin pervasızca irade gaspına yöneldiği Wan'da bu erken ve 'yeni tipte' kayyum saldırısının ardından patlak veren serhildan oldu. Bu saldırı, Bakurê Kürdistan ve Türkiye'nin metropollerinde büyük bir öfkeyle karşılandı fakat ayırt edici olan halkın öfkesi değildi. Halkımızın öfkesi daimdi.

Keza sömürgeci faşist politikaların çok daha sistemli yürürlüğe girdiği dönem boyunca, öz yönetim hamlesi karşısındaki kıyıcı devlet teröründen başlayarak, Başurê Kürdistan ve Rojava'ya dönük işgal saldırılarına, seçilmişlere atanan kayyum saldırılarına, kadın hareketi, gençliğe, basına yönelik sistematik ve kitlesel gözaltı ve tutuklama terörüne, dokunulmazlıkların kaldırılması yoluyla halkın vekillerine dönük tutuklamalara, İmralı'da ve bütün hapisanelerde sürdürülen tecrit ve baskılara, parti kapatma girişimlerine karşı halk öfkesini biriktirdi. Halkımız bu öfkesini sokağa yönelttiği her durumda faşist devlet terörü devreye girdi. İzinli basın açıklamaları bütün bu dönemin tipik eylem biçimleri olarak, biriken öfkeyi dışa vuran bir rol bile oynamadı; halk daha çok içine attı öfkesini.

Ayırt edici olan halkımızın öfkesini fiili, eylemli, kitlesel ve yaygın biçimde ortaya koymuş olmasıdır. Bu bir ilkti. Bu, 2015'te Pirsûs'ta sosyalist gençliğe yönelik katliam ve Medya Savunma Alanları'na yönelik günlerce aralıksız süren hava saldırısıyla yürürlüğe konulan sömürgeci Çöktürme Planı'nın akamete uğradığını gösteren ilk büyük kalkışma oldu. Kuşkusuz bu gerçeği sıkı sıkıya mühürleyen de halk isyanının, sömürgeciliğe geri adım attırmış olmasıdır. Dolayısıyla Wan zaferi, faşist şeflik rejiminin tasfiyeci topyekûn saldırı konseptine karşı yürünecek yolu göstermiştir. Çöktürme Planı çökmüştür.

31 Mart yerel seçim sonuçları faşist şeflik rejiminin hegemonyasının zayıfladığını imlerken; politik kuvvetler dengesini yeniden kurdu. Bu yeni dengeyle oluşan verili tabloya kısaca bakarsak:

AKP-MHP faşist iktidar bloğu açısından, son birkaç seçim boyunca biteviye devam eden kan kaybı, daha keskin biçimde açığa vurdu. Hile ve baskıyla da olsa, 2017-18 referandumu ve genel seçimleri ile kurumsallaşan faşist şeflik rejimi, 31 Mart'ta, tarihinin en büyük seçim yenilgisini yaşadı. Türkiye'nin batısındaki (başta metropoller olmak üzere) kıyı kentlerini zaten önemli ölçüde kaybeden, Bakur'da kayyumlar eliyle ayakta kalabilen ve gerçekte şimdiye kadar Orta Anadolu ve Karadeniz dışında varlık gösteremeyen Saray rejimi, 31 Mart'ta buralarda da ciddi kayıplar yaşadı. Bakur'da ise halkımız kayyumları def etti. Böylece tarihinde ilk kez, elindeki kent belediye sayısı bakımından ikinci sıraya geriledi. Bu gerileyişte, batıda ekonomik kaygılar ve Saray düzeninin yoksullaştırma politikalarına karşı öfke açık ara belirleyici olurken, Bakurê Kürdistan'da ise halkımızın, sömürgeciliğe ve onun kayyum politikasına duyduğu öfke belirleyici oldu.

Devletin kurucu düzen partisi CHP, uzun yıllardan sonra ilk kez birinci sıraya yükseldi. Bu nasıl oldu? Hiç kuşkusuz CHP, ezilen emekçi yığınların ekonomik ve politik özgürlük taleplerini karşılayacak bir program ve perspektife sahip değil, fakat hem AKP seçmeninin sandığa gitmeyişi hem de yine başta AKP'den olmak üzere kopuşların ana muhalefet partisi olması hasebiyle doğal adresi olması ve aynı zamanda batıda DEM tabanında AKP politikalarından bezmişliğin ve CHP eliyle AKP'yi cezalandırma gibi formel kitle mantığının rolü CHP'yi ilk sıraya taşımıştır. Kısacası kazanan

CHP olmamış, kaybeden AKP olmuş, CHP bu basit aritmetikten dolayı “nispi” kazançlı çıkmıştır.

Kürdistan’da ise; Çöktürme Planı’nın bir parçası olarak geliştirilen kayyum siyaseti bir kez daha halk iradesinin barikatına çarpmıştır. Halkımız yeniden iradesini örerek sömürgeciliğe Kürdistan’da yine kaybettirmiştir.

Oluşan yeni siyasi denklemde; çöküş yaşayan AKP-MHP faşist bloğu ile yükseliş ivmesi yakalayan CHP arasındaki görüşme trafiği, öne çıkan ve çok tartışılan gelişmeydi. Özellikle de Erdoğan-Özel görüşmesi...

“Normalleşme” ve “yumuşama” şeklinde servis edilen bu görüşmenin, Erdoğan açısından, beklenti yaratarak yıpranan -faşist şeflik- rejimini yeni koşullara uyarlama, Özel açısından da sandıklarda elde ettiği “nispi” kazanımı aralayarak inisiyatif alma çabalarının bir yansıması olarak okunması gerekirdi.

“Yumuşama” olarak anlaşılan şey; esas olarak, emekçi halkların biriken ve ağırlaşan ekonomik ve politik sorun ve taleplerinin verili iktidar bloğu ve düzeneği tarafından soğurulmasının imkanlarının tükenmesi ve toplumsal patlamalar dönemine kapı aralanması sonucunda, egemen sınıfların yeni bir dizilim ihtiyacından kaynaklanmaktaydı. “Yumuşama”, söz konusu burjuva klik ve eğilimler arasında, bu ihtiyacın dayattığı kontrollü uzlaşma arayışından ve yeni düzlemde bir ilişkiden öte anlam ifade etmezdi. Bu uzlaşmanın neresinde duruyor bilinmez ama geçerken kaydedelim; Kobanê davasında tutsaklara ağır cezalar yağdırıldığı gün “Ergenekon” davasında hüküm giymiş generaller affedildi!

Dolayısıyla faşist şef Erdoğan, 31 Mart seçim sonuçlarıyla dışa vuran temel gerçeğin, yani hem ezilen emekçi yığınların hem de uluslararası burjuva-

zinin kendisine verdiği uzun vadeli kredinin erimekte olduğunun, pragmatizmle malul bir makas değişikliğini yapmak zorunda olduğunun farkındaydı fakat tepesinde oturduğu iktidarın yapısı ve niteliği yeni bir doğrultuya cevaz vermezdi. Yani kartlar egemenler cephesinden yeniden karılıyormuş gibi görünüyordu. Bu aslında çok geniş bir kesimin paylaştığı bir görüştü ve gerçekçi dayanakları da vardı fakat buna, bu değişimin, faşizmin “yumuşayacağı”, “çözüleceği”, politik koşulların “normalleşeceği” vb. yoluyla gerçekleşeceği gibi, geniş yer bulan büyük bir yanılgı da eşlik etti. Faşist şefin giderek belirginleşen yönetmeme krizini burjuva demokrasisine tavizler vererek aşacağı beklentisi, esas olarak Türkiye ve Kuzey Kürdistan’da burjuva devletin ve politik iktidarın niteliğinin ve onun hangi tarihsel dinamikler üzerinde inşa edildiği temel gerçeğinin ıskalanmasından kaynaklandığı açıktır. Çünkü faşizm, biriken ve çözümü başka bir niteliği zorunlu kılan sorunları çözme kapasitesine sahip değildir. Çünkü sorun faşizmin ta

kendisidir, faşizmin “normal”i budur.

Nitekim, çok geçmeden, seçim sonuçlarının yarattığı sersemliği üzerinden atar atmaz, faşist şef ve yardımcısının adeta “normalleşme buraya kadar” diyerek, aslına rücu eden tavır, tutum ve demeçleriyle birlikte, Mayıs ortalarında yaşanan gelişmeler üst üste konulduğunda, faşist Saray rejiminin umulanın tam aksine, dümeni faşizmin, ağırlaşan ekonomik ve politik tabloda klasik reflekslerine doğru kırdığı görüldü. Rejimin tepesinde süren (ve Ayhan Bora Kaplan soruşturmasıyla daha görünür olan) politik kriz ve kapışmayla da atbaşı giden faşist şefliğin bu reorganizasyon çabaları önümüzdeki dönemin olası gelişmeleri için de bir fikir veriyor.

Bütün diğer olgu ve veriler bir yana, sadece iki tanesi; birincisi, 16 Mayıs’ta görülen Kobanê karar duruşmasında verilen ağır cezalar ve ikincisi, yeni yargı paketinde yer alması beklenen “etki ajanlığı” yasa tasarısı, çok daha sert politik koşullara hazırlıklı olmak gerektiğinin yalın göstergeleridir. Bu politik iklimin Bakurê Kürdistan’da realize olacağı iki temel sac ayağı var: Kayyum saldırısı ve hazırlıklarına aylar öncesinde başlanan ve Mêtîna saldırısıyla fragmanını gösterdiği Başurê Kürdistan’a yönelik işgalci saldırı.

Sömürgeci faşizmin hüküm sürdüğü koşullarda, egemenler arasındaki kapışma veya uzlaşılardan “normalleşme” beklemek “anormallik”tir, “normal” ve doğru olan, halkımızın, Wan sehildaniyla korku perdesini yırtarak sömürgeciliğe geri adım attırmasını pusula yapmasıdır.

Çünkü faşist sömürgecilik, mızrağın sivri ucunu yine halkımıza çevirmiş, sadece uygun an’ı kollamaktadır. Faşist sömürgeci hesapları yerle bir etmek için yüzümüzü daha büyük serhildanlara dönmek, özgürlüğün hem zorunlu ve hem de yegane yoludur.

Ruknê Netewbûnê Parastina Ziman û Yekîtiye

Botan Welat

Ziman, wek alavê sereke yê gihandina hiş, zanîst û tecrûbê, di jiyana mirovahî de xwedî roleke sereke ye. Bi gihastina hişmendiya kedê re ziman jî pêşketîye. Ji ber vê yekê; mirovên ku bi zimanê xwe dijîn, ango li ser zimanê ku di destpêka jiyana xwe de fêr bûne perwerde dibin, bi pêşketineke bê trawma mezin dibin. Civakeke têgihîştî, ji xwe bawer derdikeve holê. Lê heke em li civakên wek me Kurdan ên ku bi bişavtinê re rû bi rû man e (ku civakên wisa jî holê rabûne jî hene) binêrin, em dibînin ku rewşeke berevajî tê jiyîn. Zarokên ku di dema dibistanê de zimanê mêtîngeran fêr dibin, di vê pêvajoyê de trawmayeke mezin dijîn. Tiştên ku heta wê demê di jiyana xwe de fêr bûne hemûyan vê carê di demekê kurt de û bi dara zorê fêr dibin. Ev jî dihele ku zarokê mêtîngehê gavek- du gav pişt zarokên netewa mêtînger bimîne. Ev bi xwe re nîfşên têkçûyî derdixe holê. Gelên ku vê têkçûnê bipejirînin tine dibin.

Gelê Kurd xwedî dîrokeke berxwedêr û serhildêr e. Ji heya ku ji aliyê emperyalîzm û dewletên kapîtalîst ên mêtînger ve Kurdistan hatiye perçekirin heta niha gelê Kurd, li hemberî siyaseta înkarkirin û qirkirinê, bi her awayî li ber xwe daye. Hebûna xwe, zimanê xwe, axa xwe parastîye. Ji bo vê parastinê bi dehan serhildan û berxwedan pêk aniye. Ji van berxwedanan yek ji ya herî girîng jî di warê parastina ziman de ye. Ev bi du awayan pêk hatiye. Ya yekemîn û ya herî kevin, bi wêjeya gotinê gihandina ziman e. Ev rê bi piranî, bi kar anîna jiyani, bi çîrok û dengbêjiyan ziman di-ghîne. Ya duyemîn jî gihandina nivîskî ye. Ev rê jî di demekê pir kevin de ji bo gihandin û pêşxistina Kurdî tê bikar anîn. Lê di vê rêyê de qonaxeke pir girîng heye; Kovara Hawar.

Kovara Hawar, di sala 1932an de ji aliyê Celadet Elî Bedîrxan ve bi tîpên latînî, bi zaravaya Kurmancî hat weşan-

din. Hawar li ser xwelîya agirê Araratê, li ser bingeha serhildana Agirî bilind dibû. Gelê Kurd ê ku nikaribû li hemberî Hikûmeta Kemalîst a mêtînger a dagirker yekîtiya xwe ava bike û Kurdistanê serbixwe damezirîne, bi talan û qirkirinê re rû bi rû ma bû. Bi her awayî Kurdî hatibû qedexekirin. Di bin wan şert û mercan de ji derveyê welat, li Sûrî û Lûbnanê rewşenbîrên Kurdan, ji bo parastina Kurd, Kurdî û Kurdistanê dest bi têkoşîneke nû kirin. Ji ber ku wan rastiyeke dîtibû; netew li ser ziman bilind dibe, ziman bi xwendinê geş dibe. Lê ji bo Kurdan xwendina bi zimanê xwe tiştekî pir zehmet bû. Sedema yekemîn Kurdistan di bin dagirkerîya mêtîngeran de bû. Ya duyemîn jî di nav Kurdan de yekîtiyê nebû û ji bo yekîtiyê avakirin jî pêşketin pêwîst bû. Ev pêşketin bi derxistina tîpên Kurdî ku

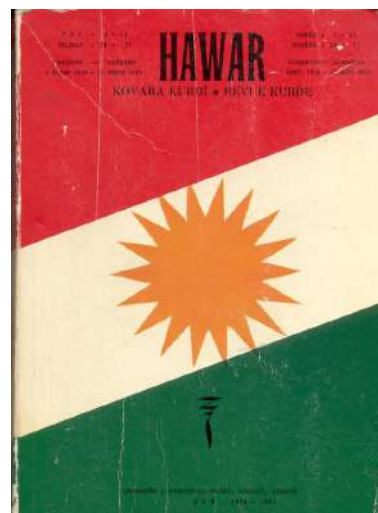

li gorî bikaranîna zimanê Kurdî bibin dihat hedefgirtin. Ji ber ku tîpên dîtir ji bo bikaranîna Kurmancî ne guncav bû. Li ser tîpên Latînî û rêzimanê Kurdî birayên Bedîrxanî kar kirin. Û encamên xebatê xwe bi Hawar derxistin nav rewşenbîrên Kurd. Hawar, hawara gelê Kurd yê ku bi talan û qirkirinê re rû bi rû mabû, dihat tine kirin bû. Li ser bingeha welatparêzîyê bilind dibû. Lê ji derveyê Kurdên welatparêz kesekî ku ev hawar bihîstibe, xwedî lê derketibe tine bû. Dewletên emperyalîst rewşa Kurdan ji bo berjewendiyên xwe bi kar dianîn.

Lê di heman deman de Kurdên Sovyetan, wek netew hati- bûn nasîn; di warê çand û ziman

de bi piştgirtina Sovyetan gavên pir girîng dihatin avêtin. Pirtûk, kovar, rojname yên li Sovyetan derketin û weşana radyo ya Erîvanê ya Kurdî ji bo parastina wêje û stran, ango zimanê Kurdî xwedî roleke pir girîng bû. Di nav van xebatan de nivîsarê mezin ê Kurdî ku pêşengî ji romana Kurdî re kir; Erebe Şemo yê ku Bolşevîkekê Kurd bû, derket pêş. Wî di heman demê de pêşengî ji amade kirina tîpên Kurdî-latînî re jî kir.

Bi vê re li Rojava yê Kurdistanê; nivîskar, têkoşer û siyasîmedarên Kurd yên pir girîng jî li derdora 'Hawar' a gelê xwe kom bibûn. Birayên Bedîrxan, Cegerxwîn, Osman Sebrî û Nûredîn Zaza çend ji wan kesên pêşeng bûn. Ji nav van, helbestvanê Komunîst ê Kurd Cegerxwîn, li hemberî şêx, axa û zedeganan (aristokrat) têkoşîn dimeşand. Wî pir girîngî dida

ma Zimanê Kurdî roja destpêkirina Kovara Hawarê wek cejna zimanê Kurdî îlan kir. Em jî wek welatparêzên sosyalîst ji bo parastina zimanê xwe ji bo pêşketina civaka xwe bangewazîya xwedî le derketina zimanê Kurdî û yekîtiya netewî dikin. Em dibêjin ji bo avakirina Kurdistanê Azad û Sosyalîst a serbixwe, pêwîst e em zimanê xwe biparêzin, bi zimanê xwe têkoşîna li dijî dagirkerî, mêtîngerî û Kapîtalîzmê bilind bikin. Di van rojên ku mêtîngerîya faşîst a Tirk dixwaze li Rojava û Başûrê Kurdistanê dagirkerîya xwe berfireh bike de, pêwîst e em xwedî li zimanê xwe, li welatê xwe û destkeftiyên xwe derkevin.

Em bang li karker û kedkarên Tirk dikin; ji jehra şovenîzmê û sosyal-şovenîzmê xwe xilas bikin. Gelê Kurd ne dijîminê we ye, berevajî xwişk û birayên we yên çîna karker û kedkar e. Bi we re heman êşa kedxwariyê dijî û li ser jî zilma mêtîngerîyê dibîne. Pêwîst e karker û kedkarên Tirk neyên xapandina burjuvazîya xwe û li pişt dewleta mêtînger nesekinin. Rizgarîya karker û kedkarên Tirk jî di rizgarîya karker, kedkar û gelê Kurd de ye. Rêya rizgarîyê Şoreşa Yekbûyî ye. Rêya rizgarîyê Kurdistanê Azad û Sosyalîst e. Rêya wekhevîyê Federasyona Sosyalîst a Rojhilata Navîn e.

Em careke din cejna zimanê Kurdî li hemû gelê xwe û karker û kedkarên têkoşer ên cihanê pîroz dikin. Em ê bi berxwedan û têkoşînê welatê xwe rizgar bikin, Şoreşa Yekbûyî bi ser bixin!

Erivan Radyosu

Nehir Ateş

Radyo, dinleyicilerine kendi kimlik ve kültürlerinden olanı aktararak ulusal değerler zemininde ortaklaşmalarını sağlarken, bir yandan da dinleyicilerine kendilerine ait olanın değerli ve zengin olduğunu hatırlatıp özgüven ve cesaret verir duygu birliğini inşa eder.

69 yıl önce Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ülkelerinden bir olan Ermenistan'da bir radyo kanalı ilk kez Kürtçe yayın ile dinleyicilerine "merhaba" dedi. Ermenistan merkezli kurulan fakat Azerbaycan, Türkiye (Bakur) ve Ortadoğu'da yaşayan Kürt halkına ortak seslenme olanağına sahip olan bu radyo Erivan Radyosu'ydu.

Erivan Radyosu farklı coğrafyalarda yaşayan Kürtleri aynı türkünün dizelerinde buluşturan döneminin tek aracıdır. Eşitlik ve özgürlük haklarına kavuşan Kürtler için artık kolların sıvandığı, ezilenler için ise umudun yeşertildiği bir araçtır. Gerçekten de, bu radyo özellikle Kuzey Kürdistan'daki Kürtler arasında birleştirici ve değiştirici bir rol oynadı.

Erivan Radyosu'nun Kürt kültür tarihinde birden çok işlevi olmakla beraber onu biricik kılan yönü, Kürt kimliğinin ve dilinin inkâr ve reddedildiği, görünmez kılındığı ve en önemlisi de maddi yasaklarla zapturapt altına alınmaya çalışıldığı bir ortamda, Kürt kimliğine ve diline dair olan ne varsa dinleyicilerine bunların değerli olduğunu düşündürmüş ve hissettirmiş olmasıdır. Zira 1960'larda; 1920'lerde ve 1930'larda yaşanan katliamların hafızasının hâlâ canlı olduğu, ama bir "Kürtlük bilinci"nin son derece zayıf olduğu bilinmektedir. Bu anlamda, Erivan Radyosu, bir "kimlik bilinci" taşımayan Kürtlerin de kendilerini bir millet olarak tanımlamalarında önemli bir rol oynamıştır. Erivan, "üç dakika kaldı", "bir dakika kaldı" denerek beklenen bir ses, "bizim" sesimiz, "Kürtlerin milli radyosu"nun sesidir. Radyo, aynı zamanda "Oğlum/kızım, devlet

zordur, güçlüdür, görmüyor musun Diyarbakır'da, Dersim'de, Sivas'ta (Koçgiri) neler yaptı?" travmasının ve "Kürtçe konuşma utancı"nın da aşılmasını kolaylaştırmıştır. Yasaklı olan Kürtçe'yi konuşamayan Kürtler için sessizliğin içinde ses olup, bu topraklarda kendi dilinde ağıt yakamıyorken radyoda kendi dilinde şarkısını tiyatrosunu dinleyip, haber alır. Kürtler arasında bir ortaklık yaratır.

Sovyetler Birliği'nde 1921'den 1980'e kadar 377 farklı başlıklı Kürtçe kitap yayımlanması, 12 gazeteciyi istihdam eden Riya Teze'nin iki ayrı dönemde de olsa yayınına devam edebilmesi hiç de küçümsememeyecek bir "Kürt külliyyatı"nın oluşmasını sağladı. 1930'da yayımlanmaya başlayan Riya Teze gazetesi, 1931'de Erivan Eğitim Fakültesi'nin

Kürtçe bölümünün açılması ve 1937'de yetişkin kadınlara kurs verilmesi için iki yıllık eğitim programının başlatılması ve genel olarak kadınların yetiştirilmesine ağırlık verilmesi, 6 Kürtçe müfredatlı okulun kurulmasının ötesinde çok-boyutlu bir birikim oluşturma süreciyle karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir. Erivan ve Leningrad, aslında yok edilmeye çalışılan Kürt kültürünün canlı tutulmasını, yazılı, sözlü ve 1926'daki "Zerê" filmi ve 1937'de Elegez'de ve 1960'larda Tiflis'te Kürt tiyatrolarının kurulmasıyla birlikte görsel yeni ifade biçimlerini kazanmasını mümkün kılan birer merkez rolünü üstlenmiştir.

Kürt kültürünün, sanatının yaşatıldığı ve yeniden üretildiği, Kürtlerin günlük yaşantılarının ve dönemin siyasi gelişmelerinin aktarıldığı etkili bir iletişim kanalı olan Erivan Radyosu'nun varlığı sosyalizmin varlığından bağımsız açıklanamaz. Bugün sosyalizmin bir sonucu olarak kurulan Erivan Radyosu, sosyalizm hiçe sayılarak anılamaz. Aynı zamanda Sovyetler Birliği'nin dağılması ile birlikte Erivan Radyosu'nun devlet desteği görmemesi ve günlük yarım saat yayın yaparak yoluna devam etmesi de kapitalizmden bağımsız açıklanamaz.

Barbar kapitalizmin tüm yok etme saldırılarına karşı da uluslar için özgürlüğün garantisinin sosyalizmde olduğu gerçeğini çarpıtan tüm düşüncelere karşı da sosyalizm bayrağı tüm berraklığıyla dalgalanıyor. Bu yüzden tüm uluslar ve ulusal topluluklar için de bugünün en acil ihtiyacı sosyalizmdir. Tarihten öğrenerek yeni devrimler için ileri!

AZADI 0 Spaylîm

KARKERÊN HEMÛ WELATAN
Û GELÊN BINDEST YEK BIN!

GÎRTÎYÊN KOBANÊ

RÛMET A ME YE